

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 15 februari 1946 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1946/47 under riksstatens tredje huvudtitel, avseende anslagen inom utrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Utrikesdepartementet.

1:o) **Utrikesdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:ten under tredje huvudtiteln (punkt 1, s. 1—7 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 4 januari 1946) föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för utrikesdepartementet;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för utrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47;

dels ock till Utrikesdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 1 015 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 894 000 kronor.

Med anledning av 1945 års riksdags beslut om inrättande av en befattning såsom sändebud och finanssakkunnig i lönegraden C 12 samt utbyte av en befattning såsom utrikesråd och avdelningschef i lönegraden B 2 mot en befattning såsom chef för handelsavdelningen i lönegraden B 2 eller B 3 har förevarande anslag ansetts böra ökas dels med ett belopp motsvarande lön i lönegraden C 12, dels ock, då lön till chefen för handelsavdelningen för närvarande utgår enligt lönegraden B 3, med skillnaden i lön mellan en befattning i lönegraden B 3 och en befattning i lönegraden B 2.

Den s. k. Amerikautredningen uttalade, bland annat, att utrikesdepartementets handelsavdelning borde utökas med en byrå för syd- och mellanamerikanska handelsfrågor. Då dessa ärenden inom handelsavdelningen förutsågos intill fredsslutet komma att inskränka sig till organisatoriskt och informatoriskt arbete, som syntes kunna omhänderväras av en sekreterare, föreslog utredningen att en sådan befattning skulle omedelbart inrättas. På

förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1943 års riksdag i enlighet härmed. Inför den förutsedda utvecklingen av vår handel med de syd- och mellanamerikanska länderna framstår det, framhåller departementschefen, som ett önskemål av vikt, att den av Amerikautredningen föreslagna förstärkningen av departementets handelsavdelning genom inrättandet av en särskild byrå för syd- och mellanamerikanska ärenden nu förverkligas i anslutning till den provisoriska organisation, som kom till stånd genom den nyssnämnda förste sekreterarbefattningens inrättande. Med hänsyn till att den sistnämnda befattningen redan står till förfogande, kunna de erforderliga organisatoriska förändringarna inskränkas till att en byråchefsbefattning i lönegraden A 30 inrättas. Någon merutgift behöver denna omorganisation icke medföra. Önskemålet kan tillgodoses genom att legationsrådsbefattningen i Tallinn, som, alltsedan den svenska representationen i Estland i samband med de politiska händelserna måste upphöra, tagits i anspråk för arbetsförstärkning inom utrikesdepartementet, i staten överföres till en byråchefstjänst.

Till följd av det ständigt stigande antalet chifffertelegram har år 1943 uppgiften att förestå chiffreringskansliet, som tidigare ingick i den ene förste arkivariens åligganden, måst utbrytas och anförtros åt en för ändamålet anställd extra tjänsteman; det har med hänsyn till den snabba utvecklingen å chiffferteknikens område även i övrigt synts ofrånkomligt att en tjänsteman helt ägnar sig åt uppgiften. Med hänsyn till uppdragets betydelse och ansvarsfulla art har det befunnits i hög grad önskvärt att ifrågavarande befattningshavares ställning redan nu regleras. Befattningen har synts lämpligen böra inordnas i den ordinarie arkivorganisationen såsom en arkivarietjänst i lönegraden A 23. Merkostnaden under förevarande anslag uppväges av att det under anslaget A 3 Utrikesdepartementet: Förstärkning av personalorganisationen beräknade arvodet till chiffreringskansliets föreståndare bortfaller.

Departementschefen har vidare föreslagit, att en befattning som expeditionsvakt i lönegraden A 5 utbytes mot en förste expeditionsvaktsbefattning i lönegraden A 7. Genom denna ändring avses att bereda förste expeditionsvakts tjänsteställning åt den expeditionsvakt, som sköter departementets bankärenden och sålunda fullgör en funktion, som med hänsyn till därmed förordat ansvar i övriga statliga verk i regel betros åt tjänstemän i sjunde lönegraden.

I övrigt hava under förevarande anslag föreslagits skola vidtagas de förändringar, som föranledas av överflyttningar till anslagsposten 4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal från anslaget A 3 Utrikesdepartementet: Förstärkning av personalorganisationen. Från sistnämnda anslag har synts böra överföras i huvudsak all extra ordinarie personal, beträffande vilken någon inskränkning icke kan förväntas i samband med krigsförhållandenas upphörande. Med hänsyn härtill föreslås från och med nästkommande budgetår under anslagsposten 4 skola redovisas dels en år 1939 inrättad befattning såsom extra ordinarie förste sekreterare (lönegraden Eo 26), dels ock samtliga till extra ordinarie befattningshavare i lönegraden Eo 5 och Eo 4 befordrade extra expeditionsvakter och extra kontorsbiträden.

Kungl. Maj:ts förslag om utökning av utrikesdepartementets handelsavdelning med en byrå för syd- och mellanamerikanska handelsfrågor synes utskottet välgrundat med hänsyn till den förutsedda utvecklingen av vår handel med länderna i Syd- och Mellanamerika. Utskottet, som alltså anser att denna byrå bör komma till stånd, tillstyrker att för ändamålet inrättas en byråchefsbefattning i lönegraden A 30. En lämplig utväg synes härvid vara, att, såsom departementschefen föreslagit, legationsrådsbefattningen i Tallinn, vars innehavare efter de politiska händelserna i Estland tagits i anspråk för arbetsförstärkning inom utrikesdepartementet, i staten överföres till en byråchefstjänst.

Med hänsyn till vad i ärendet anförts vill det förefalla utskottet befogat, att en reglering sker med avseende å löneställningen för den såsom föreståndare för utrikesdepartementets chiffereringskansli tjänstgörande extra befattningshavaren, vilken nu åtnjuter arvode av i runt tal 10 000 kronor. Utskottet finner sig i sådant syfte böra tillstyrka, att befattningen i fråga inordnas i den ordinarie arkivorganisationen såsom en arkivarietjänst i lönegraden A 23.

Mot Kungl. Maj:ts förslag i övrigt under förevarande punkt har utskottet icke haft något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för utrikesdepartementet:

Personalförteckning.

Befattning.		Lönegrad.
Tjänstemän å ordinarie stat:		
A. Diplomatisk eller konsulär personal.		
1 sändebud såsom kabinetssekreterare	B	3
1 chef för handelsavdelningen.....	} eller	B 3
		B 2
3 utrikesråd såsom avdelningschefer	B	2
10 byråchefer	A	30
9 förste sekreterare	A	26
8 andre sekreterare	A	21
3 förste kanslister eller kanslister	} eller	A 16
		A 12
B. Övrig personal.		
1 sändebud och finanssakkunnig	C	12
1 kansliråd och chef för arkivet.....	A	30
1 kamrerare	A	26
1 förste arkivarie	A	26
2 arkivarier	A	23
1 revisor	A	21
9 kansliskrivare	A	11

Befattning.	Lönegrad.
16 kanslibiträden	A 7
3 förste expeditionsvakter	A 7
7 expeditionsvakter	A 5
10 kontorsbiträden	A 4.

Tjänsteman å övergångsstat:

B. Övrig personal.

1 förste arkivarie	A 24.
--------------------------	-------

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20:

2 förste sekreterare	Eo 26;
----------------------------	--------

b) godkänna följande avlöningsstat för utrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

	Kronor.
1. Avlöning till departementschefen, ministern för utrikes ärendena	30 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	582 000
3. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	10 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	241 000
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:	
a. Representationsbidrag till ministern för utrikes ärendena	20 000
b. Representationsbidrag till kabinetssekreteraren	6 000
c. Hyresbidrag till kabinetssekreteraren	4 000
d. Representationsbidrag till chefen för pressbyrån	6 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	116 000
	<u>Summa kronor 1 015 000.</u>

c) till *Utrikesdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 1 015 000 kronor.

2:o) **Utrikesdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 7 och 8), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en huvudsakligen till följd av belastningen föranledd höjning med 22 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utrikesdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 612 000 kronor.

3:o) **Utrikesdepartementet: Förstärkning av personalorganisationen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 8 och 9), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 120 000 kronor, beroende på dels överflyttningar till det ordinarie avlöningsanslaget, dels ock möjliggjorda reella besparingar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utrikesdepartementet: Förstärkning av personalorganisationen* för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av 320 000 kronor.

Sveriges representation i utlandet.

4:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt. 4, s. 9—22) att

dels godkänna av departementschefen förordad förteckning över diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket;

dels godkänna av departementschefen förordad stat för ortstillägg åt diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47;

dels ock till **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m.** för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 4 266 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3 979 000 kronor.

Före kriget tillvaratogs Sveriges intressen i Tjeckoslovakien genom ett i Prag ackrediterat och bosatt sändebud med befattning å ordinarie stat. Sedan omvälvningarna i Tjeckoslovakien år 1939 omöjliggjort den därvarande beskickningens fortsatta verksamhet, beslöt samma års riksdag på Kungl. Maj:ts förslag (prop. 270/1939), att de till ett sändebud i Prag anvisade medlen i stället skulle disponeras till avlönande av ett extra ordinarie sändebud i Belgrad; en för Belgrad avsedd legationsrådsbefattning förutsattes samtidigt bliva umbärlig och lämnades tills vidare vakant. Efter de sedermera inträffade händelserna i Jugoslavien beordrades sändebudet i maj 1941 att hemresa. De för befattningen anvisade medlen ha sedermera under sommaren 1945 tagits i anspråk för avlönande av ett sändebud i Prag, dit befattningen sålunda provisoriskt återförts. Till befattningens definitiva återflyttande till Prag och i samband därmed dess återuppförande på ordinarie stat har riksdagens medgivande nu äskats. Ur personalförteckningen skulle sålunda utgå en befattning såsom extra ordinarie sändebud och i stället i densamma uppföras en ordinarie sändebudsbefattning.

Efter krigets upphörande har den politiska utvecklingen i Jugoslavien samt hänsynen till svenska kommersiella och finansiella intressen därstädes medfört, att önskemålet om ackreditering av ett sändebud i Belgrad ånyo skjutits i förgrunden. Sedan sändebudsbefattningen till följd av den nyssnämnda anordningen icke längre stått till förfogande, har önskemålet kunnat tillgodoses genom att för ändamålet taga i anspråk sändebudsbefattningen i Budapest, vilken tidigare varit gemensam för Österrike, Ungern och Jugoslavien och före kriget placerad i Wien. Ett sändebud i Belgrad har sålunda utnämnts från nästlidna december månad. I stället har den för Belgrad avsedda, under senare år vakanta legationsrådsbefattningen ansetts böra tills vidare flyttas till Budapest och innehavaren fått ställning av chargé d'affaires en pied. Dessa anordningar hava synts departementschefen tills vidare böra bibehållas i avvaktan på en eventuellt erforderlig mera definitiv organisation av representationen i de befriade länderna i sydöstra Europa. Tills vidare har det ansetts böra få ankomma på Kungl. Maj:t att jämväl ordna representationen i Österrike och Bulgarien på sätt förhållandena påkalla genom placering därstädes av mellangradstjänstemän. Bulgarien har tidigare tillhört sändebudets i Bukarest verksamhetsområde men under senare år har i Sofia varit stationerad en chargé d'affaires. Någon ny befattning behöver enligt departementschefens mening icke upprättas för tillgodoseende av ifrågavarande representationer. För ändamålet har emellertid ansetts böra få tagas i anspråk befattningen såsom konsul i Rouen, där behovet av en lönad tjänsteman i varje fall för närvarande är mindre framträdande.

En motsvarande förändring har redan under kriget vidtagits i fråga om den ursprungligen för Riga avsedda sändebudsbefattningen. De härför anslagna medlen ha sedan 1943 tagits i anspråk för avlönande av ett sändebud i Lissabon. Då under rådande förhållanden anledning ej föreligger att frångå denna anordning, har riksdagens medgivande äskats till befattningens definitiva placering i Lissabon. I staten för ortstillägg för sändebud skulle med anledning härav Riga utgå och i stället däri uppföras Lissabon; ortstillägget till denna post har föreslagits skola fastställas till det belopp av 20 000 kronor, vars bestridande av anslagsposten till ortstillägg riksdagen tidigare medgivit. Legationsrådsbefattningarna i Tallinn och Kaunas ha under senare år tagits i anspråk för ofrånkomlig arbetsförstärkning inom utrikesdepartementet, vilket alltjämt ansetts nödvändigt. Förslag om överförande av Tallinnbefattningen till en byråchefstjänst i utrikesdepartementet har i det föregående framställts.

I samband med den omorganisation av Sveriges representation i Främre Orienten, varom förslag av Kungl. Maj:t framlades för 1936 års riksdag, hade en svensk representation i Etiopien förutsatts skola upprättas genom sändebudets i Kairo samtida ackreditering i Addis Abeba, varjämte verksamhetsområdet för den i Kairo stationerade handelsattachén hade förutsatts skola utvidgas till att omfatta jämväl Etiopien. Vid tidpunkten för fram-

läggandet av Kungl. Maj:ts berörda förslag hade emellertid den italienska aggressionen mot Etiopien medfört en sådan förändring av läget, att försåvitt gällde representationen i Etiopien planen ej kunde föreläggas riksdagen. Då det syntes väl motiverat, att planerna på en svensk representation därstädes fullföljas, har departementschefen förordat, att sändebudet i Kairo ackrediteras även i Addis Abeba. Då sändebudet endast i undantagsfall torde bli i tillfälle att personligen uppehålla sig i den etiopiska huvudstaden, har departementschefen härutöver föreslagit, att från och med nästa budgetår inrättas en särskild mellangradsbefattning, vars innehavare skulle vara stadigvarande placerad i Addis Abeba och under sändebudets frånvaro förestå beskickningen i egenskap av tillförordnad chargé d'affaires. Därest befattningen, såsom departementschefen förordat, placeras i rådsgraden (lönegraden A 30), skulle merkostnaden under detta anslag bli i runt tal 30 000 kronor. Då den ifrågavarande tjänstemannen ansetts för de mera rutinmässiga göromålen böra vid sin sida hava en kanslist, har departementschefen förordat, att en dylik befattning i lönegraden A 12 inrättas för ändamålet. Kostnaden härför utgör i runt tal 10 000 kronor. Härvid har för tjänstemännen i Etiopien beräknats ortstillägg enligt den i ortstilläggstabeln ingående gruppen »övriga länder», vilken syntes böra tillämpas i varje fall tills erfarenhetsmässiga uppgifter om levnadskostnaderna blivit tillgängliga.

Enligt beslut av 1937 års riksdag förändrades det år 1930 upprättade lönade konsulatet i Reykjavik till generalkonsulat. Då Island i samband med självständighetsförklaringen år 1940 lät sig företrädas i Stockholm av en chargé d'affaires, förordnade Kungl. Maj:t i reciprocitetssyfte generalkonsuln i Reykjavik att tills vidare vara chargé d'affaires därstädes, varigenom generalkonsulatet de facto framträtt som beskickning. Av övriga länder företrädas Danmark och Norge av sändebud, och detsamma är förhållandet med Amerikas förenta stater, Sovjetunionen och Storbritannien. Det har syntes önskvärt, att den svenske representanten får en ställning, som ur internationell synpunkt icke står tillbaka för den som intages av de övriga skandinaviska ländernas representanter. Den svenske representantens ackreditering såsom sändebud kan äga rum utan kostnad för statsverket. I personalförteckningen har befattningen föreslagits skola ändras till en befattning såsom sändebud i lönegraden B 2 och motsvarande ändring företagas i staten för ortstillägg.

År 1930 upprättades ett lönat konsulat i Dublin med verksamhetsområde omfattande Irland. Departementschefen har på anförda skäl föreslagit, att konsulsbefattningen i Dublin omändras till en befattning såsom legationsråd och att befattningens innehavare gives ställningen såsom chargé d'affaires en pied. Då ortstillägget till ett legationsråd med 3 000 kronor överstiger det ortstillägg, som utgår till konsul, (18 000 resp. 15 000 kronor), erfordras en motsvarande uppräknings av delposten till ortstillägg; härtill kommer det

enligt gällande avlöningsbestämmelser till chargé d'affaires utgående särskilda tillägget å 2 000 kronor.

Sändebudsposten i Lima upprättades år 1930 såsom en befattning å extra stat. Detsamma gäller den samtidigt upprättade befattningen såsom förste kanslist vid samma beskickning. Då någon anledning icke längre finnes att bibehålla dessa befattningars icke-ordinarie karaktär, som ursprungligen valts med tanke på att under en övergångstid pröva organisationens lämplighet, har departementschefen föreslagit, att de från och med nästa budgetår uppföras å ordinarie stat. I fråga om sändebudsbefattningen föranleder ändringen ingen merutgift. Beträffande kanslistbefattningen medför förändringen en utgiftsökning av 400 kronor, motsvarande skillnaden i lön för en ordinarie och en extra ordinarie tjänsteman i ifrågavarande lönegrad. Beträffande återförande till ordinarie stat av den nuvarande extra ordinarie sändebudsbefattningen i Belgrad i samband med dennas återflyttande till Prag har hänvisats till vad ovan anförts.

De s. k. sjöfartskonsulatens befattning med tillvaratagande av det svenska sjöfolkets angelägenheter har, allteftersom den internationella sjöfarten utvecklats, blivit alltmera omfattande. Under kriget har antalet av sådana ärenden minskats, men i stället ha konsulaten ställts inför problem av komplicerad och tidsödande natur. I samband med sjöfartens återupptagande efter krigets slut kunna hithörande ärenden givetvis beräknas komma att återfå normal omfattning och karaktär. Utöver praktiskt bistånd till sjömännen under uppehållet i hamnarna påkallas den konsulära representationens medverkan i ökad utsträckning för sakkunnig prövning av olika rättsliga frågor såsom tolkning av författnings- och avtalsbestämmelser o. d.

För att tillmötesgå de krav på effektivare konsulär hjälp, som framställts från såväl sjöfartsnärings- som sjöfolkets sida, ävensom med hänsyn till hithörande frågors omedelbara vikt ur social synpunkt har det syntts angeläget, att redan nu vissa förslag framläggas. I detta syfte har departementschefen föreslagit, att handläggningen och övervakningen av de konsulära myndigheternas verksamhet förstärkas genom tillsättande av ett rådgivande och inspekterande organ. Den eller de personer, åt vilka denna uppgift skulle anförtros, skulle givetvis besitta ingående sakkunskap i och erfarenhet av hithörande spörsmål. Avsikten vore att de under inspektionsresor till sjöfartskonsulatén skulle i detalj sätta sig in i konsulatens sätt att handlägga sina uppgifter och föreslå de förbättringar, som kunde finnas påkallade. Uppdraget borde utföras i närmaste kontakt med utrikesdepartementet och den tjänsteman, som i vederbörande land utövade den högsta konsulära ledningen. I första hand borde uppmärksamhet ägnas åt konsulaten i Storbritannien. I den mån så befundes önskvärt och möjligt, borde emellertid inspektionen utsträckas jämväl till konsulat i andra länder. I de fall då såsom sakkunnig anlätades person i tjänstemans ställning, syntes denne med bibehållande av ordinarie löneförmåner kunna erhålla gottgörelse för uppdraget genom traktamentsersättning under resorna, eventuellt i förening med ett

mindre arvode. Därest annan sakkunnig person anlätades, borde ersättning utgå med ett högre, efter omständigheterna anpassat arvode. Intill dess erfarenhet vunnits rörande den lämpligaste formen för ifrågavarande verksamhet borde anställningsvillkoren bestämmas av Kungl. Maj:t. Därest ett fixt arvode skulle ifrågakomma, borde detsamma fastställas till högst 15 000 kronor, vilket belopp av departementschefen föreslagits för nästkommande budgetår. Härutöver skulle utgå rese- och traktamentsersättning. Arvodet syntes böra belasta anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal, varemot traktamentsersättningen i likhet med de av verksamheten förändrade resekostnaderna borde belasta det förslagsvis beräknade anslaget till rese- och flyttningersättningar. Traktamentsersättningens storlek borde i samband med övriga anställningsvillkor bestämmas av Kungl. Maj:t med hänsyn till den sakkunniges kvalifikationer och övriga omständigheter. Approximativt syntes för resor och vistelse utomlands kunna beräknas 25 000 kronor.

Som en ytterligare omedelbar åtgärd för tillgodoseende av sjöfolkets intressen har det syntes departementschefen önskvärt att förstärka den lönade konsulära representationen i Storbritannien. För närvarande funnes i Storbritannien intet annat lönat konsulärt organ än generalkonsulatet i London. Med hänsyn till att generalkonsuln för närvarande helt toges i anspråk för handelspolitiska uppgifter, hade ledningen av generalkonsulatets verksamhet å sjöfartens område kommit att åvila hans närmaste man, en vicekonsul. Avsikten vore emellertid att inom den närmaste tiden förstärka personalen med en tjänsteman i konsuls ställning.

Som ett led i en förbättrad organisation för handläggningen av sjöfartsärenden har ytterligare en lönad tjänsteman, förslagsvis av vicekonsuls grad (A 26), föreslagits skola tillsättas i Storbritannien. Lämpligen borde ifrågavarande tjänsteman placeras i Liverpool, som utgör det viktigaste centrum för den svenska sjöfarten på Storbritanniens västkust. Emellertid borde Kungl. Maj:t äga att, därest förhållandena så påkallade, annorstädes, exempelvis i sådana för den svenska sjöfarten betydelsefulla hamnar som Newcastle och Hull, stadigvarande eller möjligen under begränsad tid stationera den nye vicekonsuln. Kostnaden för denna befattning utgjorde i runt tal 25 000 kronor.

Vid beskickningar och konsulat tjänstgöra för närvarande tillhopa bortåt 200 skrivbiträden och vaktbetjänte, varav ett sextiotal av utländsk nationalitet. Av dem, som äro svenska medborgare, har endast en del — omkring 65 — i samband med anställandet kommit att tjänstgöra i utrikesdepartementet tillräckligt länge för att erhålla ställning såsom extra ordinarie tjänstemän. Det övervägande antalet har anställts direkt av vederbörande beskicknings- och konsulatschefer och endast i ett fåtal fall senare överflyttats till departementet. De avlönas med arvoden, som utgå av anslagen till Skrivbiträden, respektive Extra biträden och vaktbetjänte.

Dessa arvodister ha, framhåller departementschefen, givetvis icke kunnat lönegradsplaceras inom utrikesdepartementets begränsade personalförteck-

ningar för ordinarie och extra ordinarie personal, vilka förteckningar bygga på antalet tjänstemän inom departementet självt. Då i fråga om nyssberörda tvenne anslag motsvarande personalförteckningar icke finnas, har befordran till extra ordinarie tjänstemän icke kunnat äga rum för denna personal. De äro sålunda bl. a. icke berättigade till pension och erlægga icke heller där- emot svarande avgifter. Pensionsförhållandet har emellertid kunnat regleras genom framställning till riksdagen i samband med avgången ur utrikesförvaltningens tjänst, varvid vederbörande alltefter arten av tjänsteåliggan- dena jämförts med tjänstemän i tillämpliga lönegrader.

En tillfredsställande lösning har synts kunna vinnas därigenom, att mi- nistern för utrikes ärendena finge befordra arvodist, som fullgjort viss mi- nimitjänst, till Eo 4 resp. Eo 5 — svarande mot de lägsta eo-graderna inom utrikesdepartementet — ävensom, efter bemyndigande av Kungl. Maj:t, låta ett begränsat antal arvodister erhålla eo-kanslibiträdesgrad (Eo 7) eller — där göromålen uppenbarligen motsvara en kanslists — eo-kanslistgrad (Eo 12). I enlighet med föreliggande förslag förutses 13 arvodister, vilkas sam- manlagda arvoden för närvarande utgöra 156 000 kronor, kunna förordnas till extra ordinarie kanslister. Deras överförande till anslaget B 1 skulle medföra en merutgift av 12 050 kronor. Med hänsyn till att arvodena åt be- rörda befattningshavare genom löneökningar på grund av stegrade levnads- kostnader kunna beräknas ha vid instundande budgetårsskifte stigit utöver det nu utgående sammanlagda beloppet, 156 000 kronor, blir merutgiften i realiteten mindre.

I enlighet med förslag av 1938 års sakkunniga för löne reglering åt utrikes- departementets tjänstemän förordades i statsverkspropositionen till 1939 års riksdag (s. 28—29) en omorganisation i fråga om kanslistbefattningarna i utlandet, vilken innebar, att av ifrågavarande befattningar, vilka då voro 21, 11 skulle placeras i lönegraden A 16 och 10 i A 12, ävensom att samtidigt skulle införas två grader av ortstillägg för kanslister. Då vid tidpunkten för förslaget framläggande 19 tjänstemän redan innehade konstitutorial såsom tjänstemän i 16:e lönegraden — vilka tjänstemän givetvis icke kunde ned- flyttas till 12:e — föreslogs, att samtliga befattningshavare i lönegraden A 16 utöver 11 i mån av avgång skulle ersättas med tjänstemän i A 12. I fråga om de nya ortstilläggen skulle Kungl. Maj:t ha rätt att anvisa högst 11 orts- tillägg av den högre graden. Ifrågavarande förslag föranledde ej erinran från riksdagens sida.

Avgången bland kanslisterna har hittills icke varit tillräcklig för att ned- bringa befattningarna i A 16 till det förutsedda antalet av 11, varför någon kanslist i högre grad än A 12 icke kunnat konstitueras. Med hänsyn till förste kanslisternas förhållandevis låga ålder kan detta icke heller förutses äga rum inom avsevärd tid. Detta förhållande har visat sig medföra olägen- heter, som särskilt framträtt vid utseende av efterträdare åt förste kanslisten vid beskickningen i London, som förra året beviljades avsked med pension.

Av olika skäl har det icke varit lämpligt att till London förordna någon av de äldre förste kanslisterna, och befattningen har därför återbesatts med en för uppgiften särskilt lämpad person inom beskickningens kansli. Med hänsyn till att ifrågavarande befattning ur många synpunkter måste anses vara den viktigaste och mest maktpåliggande av samtliga kanslistposter inom utrikesrepresentationen, har det varit otillfredsställande att nödgas placera postens nye innehavare i den lägre lönegraden. I ett dylikt fall synes departementschefen — därest riksdagen icke finner anledning till erinran här emot — ett avsteg från den eljest för återbesättande inom kanslistgruppen följda principen böra medgivas.

Utskottet tillstyrker, att befattningen såsom extra ordinarie sändebud i Prag utbytes mot en ordinarie sändebudsbefattning därstädes. Till förslaget om ordnandet av vår representation i Österrike, Ungern, Jugoslavien och Bulgarien kan utskottet giva sin anslutning. Under kriget har lönen för den ursprungligen för Riga avsedda sändebudsbefattningen tagits i anspråk för avlönande av ett sändebud i Lissabon. Departementschefen har funnit, att anledning ej föreligger att frångå denna anordning. Utskottet instämmer häri och tillstyrker förslaget om befattningens definitiva placering i Lissabon. För att tillgodose det behov av mera permanent representation, som uppstått på grund av de allt livligare förbindelserna mellan Sverige och Etiopien, finner utskottet välgrundat, att sändebudet i Kairo ackrediteras även i Addis Abeba och att där stadigvarande placeras en mellangradstjänsteman, vilken under sändebudets frånvaro skall förestå beskickningen i egenkap av tillförordnad *chargé d'affaires*. Sedan Island numera blivit självständig stat, finner utskottet med hänsyn till den ställning landet intager i den nordiska kulturgemenskapen och då övriga skandinaviska länder där företrädas av sändebud motiverat, att en motsvarande åtgärd vidtages för Sveriges vidkommande, varför utskottet tillstyrker, att befattningen såsom generalkonsul i Reykjavik omändras till en sändebudsbefattning. Såsom departementschefen framhållit har utvecklingen i Irland medfört en märkad förändring i riktning mot större självständighet inom ramen för det brittiska väldet. På grund härav och då såsom i ärendet upplysts ett flertal länder givit sin representation i Irland diplomatisk status, finner utskottet sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, som innebär att konsulsbefattningen i Dublin omändras till en befattning såsom legationsråd och att befattningens innehavare gives ställningen såsom *chargé d'affaires en pied*. Vad slutligen beträffar sändebudsposten i Lima, vilken befattning sedan år 1930 är uppförd å extra stat, tillstyrker utskottet att densamma inplaceras å ordinarie stat.

Med avseende å de s. k. sjöfartskonsulatens befattning med tillvaratagandet av det svenska sjöfolkets angelägenheter vill det förefalla utskottet som om en förstärkning av handläggningen och övervakningen av sjöfartsärendena vid de konsulära myndigheterna vore befogad. Departementschefens förslag

Utskottet.

om inrättande av ett rådgivande och inspekterande organ synes utskottet vara en åtgärd ägnad att tjäna nämnda syfte, varför utskottet tillstyrker detsamma. Utskottet har vidare icke något att erinra mot att i samma syfte ytterligare en lönad tjänsteman, förslagsvis av vicekonsuls grad, tillsättes i Storbritannien med placering i Liverpool eller annan stad, som Kungl. Maj:t må äga bestämma.

För ett bättre ordnande av den vid beskickningar och konsulat anställda biträdespersonalens avlönings- och pensionsförhållanden synes departementschefens härutinnan framlagda förslag principiellt innebära en ändamålsenlig och tillfredsställande lösning, varför detsamma tillstyrkes av utskottet.

Utskottet har vidare icke något att erinra mot att frågan om löneställningen för kanslistbefattningen vid beskickningen i London löses på förelagat sätt.

Under återopande av det anförda och då departementschefens förslag i de delar, varom utskottet icke särskilt uttalat sig, icke givit anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande förteckning över diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket:

Befattning.	Personalförteckning.	Lönegrad.
Tjänstemän å ordinarie stat:		
A. Placerade vid beskickning eller lönat konsulat:		
11 sändebud	B	3
19 sändebud	B	2
7 generalkonsuler	B	2
21 legationsråd, handelsråd eller konsuler	A	30
21 förste legationssekreterare eller vicekonsuler ..	A	26
11 andre legationssekreterare eller andre vicekonsuler	A	21
28 förste kanslister eller kanslister	} eller A 12.	A 16
B. Placerade enligt Kungl. Maj:ts beprövande:		
2 legationsråd, handelsråd eller konsuler	A	30.
 Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20:		
A. Placerad vid beskickning eller lönat konsulat:		
1 legationsråd	Eo	30.
B. Placerade enligt Kungl. Maj:ts beprövande:		
3 förste legationssekreterare eller vicekonsuler ..	Eo	26
3 andre legationssekreterare eller andre vicekonsuler	Eo	21;

b) godkänna följande stat för ortstillägg åt diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket:

Stat för ortstillägg.

Placering.	Ortstillägg. Kronor.
<i>Sändebud</i> (B 3, B 2).	
Washington	70 000
London	50 000
Berlin, Paris	40 000
Moskva, Rom, Warszawa, Pretoria, Ottawa.....	25 000
Bern, Bryssel, Haag, Lissabon, Madrid, Ankara, Buenos Aires, Mexico, Teheran	20 000
Helsingfors, Köpenhamn, Oslo, Lima, Rio de Ja- neiro	18 000
Belgrad, Bukarest, Prag, Kairo, Shanghai, Tokio..	15 000
Reykjavik	7 000
<i>Generalkonsuler</i> (B 2).	
New York	38 000
Chicago, San Francisco	27 000
London	24 000
Hamburg, Calcutta, Sydney	15 000.
<i>Legationsråd, handelsråd, konsuler</i> (A 30, Eo 30).	
<i>Förste legationssekreterare, vicekonsuler</i> (A 26, Eo 26).	
<i>Andre legationssekreterare, andre vicekonsuler</i> (A 21, Eo 21).	

Placering	Ortstillägg Kronor						
	Leg- råd	Han- dels- råd	Kon- suler	Förste leg- sekr.	Vice- kon- suler	Andre leg- sekr.	Andre vice- kon- suler
Nordamerikas Förenta Stater, Canada	25 000	25 000	22 000	17 000	16 000	15 000	14 000
Cuba, Venezuela	24 000	24 000	21 000	16 000	15 000	14 000	13 000
Storbritannien, Irland, Brittiska do- minions och besittningar utom de amerikanska, Iran, Turkiet	18 000	15 000	15 000	13 000	12 000	11 000	10 000
Syd- och Mellanamerika utom Cuba och Venezuela.....	14 000	14 000	12 000	9 000	8 000	8 000	7 000
Övriga länder utom nedan angivna..	10 000	8 000	8 000	7 000	6 000	6 000	5 000
Danmark, Finland, Norge, Portugal, Frankrike: Rouen	8 000	6 000	6 000	6 000	5 000	5 000	5 000

¹ För legationsråd i Washington, som är sändebudets ställföreträdare, ävensom handelsråd i Washington utgör ortstillägget 27 000 kronor.

² För konsul vid generalkonsulat utgör ortstillägget 18 000 kronor.

³ Till tjänsteman vid beskickningen i Washington, som handlägger pressärenden, utgår ett särskilt tillägg av 5 000 kronor.

Förste kanslisters, kanslisters (A 16, A 12, Eo 12).

Placering	Ortstillägg Kronor	
	A	B
	Ortstillägg enligt kolumn A må av Kungl. Maj:t anvisas för högst 11 befattningar i lönegraden A 16	
Generalkonsulatet i New York	11 500	9 500
Nordamerikas Förenta Stater utom New York, Canada	10 000	8 500
Brittiska Indien, Cuba, Venezuela	9 500	7 500
Storbritannien, Irland, Brittiska dominions och besittningar utom Brittiska Indien och de amerikanska, Iran, Turkiet ..	7 000	5 000
Syd- och Mellanamerika utom Cuba och Venezuela.....	5 000	3 500
Övriga länder utom nedan angivna	4 000	2 500
Danmark, Finland, Norge, Portugal, Frankrike: Rouen	3 000	1 500

c) godkänna följande avlöningsstat för diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

	Kronor.
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 314 000
2. Exspektansarvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	75 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	132 000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke- ordinarie tjänstemän:	
a. Ortstillägg, <i>förslagsvis</i>	1 745 000
b. Barnbidrag, <i>förslagsvis</i>	106 000
c. Utomeuropeiskt tillägg, <i>förslagsvis</i>	271 000
d. Chargé d'affairestillägg, <i>förslagsvis</i>	18 000
e. Bidrag för inköp av automobil, <i>förslagsvis</i>	10 000
f. Ersättning för hållande av auto- mobil <i>förslagsvis</i>	30 000
g. Förflyttningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	30 000
h. Språktillägg, <i>förslagsvis</i>	10 000
i. Prisutjämningsstillägg	333 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	192 000

Summa kronor 4 266 000;

d) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m.* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 4 266 000 kronor.

5:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, s. 22 och 23) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för attachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47;

dels ock till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

I samband med att vissa beskickningar, vilka under kriget icke kunnat fungera, nu åter trätt i verksamhet har en ökning av antalet attachéer visat sig oundgänglig. En ökning av delposten till *Avlöningar till icke-ordinarie personal* har därför ansetts böra ske med 12 000 kronor, motsvarande lön till tre nya attachéer. Även delposten till *Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän (ortstillägg)* har med hänsyn till förutsedda placeringar föreslagits uppräknad med 28 000 kronor. Slutligen har delposten till *Rörligt tillägg* med hänsyn till de föreslagna nya befattningshavarna föreslagits ökad med 2 000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för attachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.	Kronor.
1. <i>Avlöningar till icke-ordinarie personal</i>	207 000
2. <i>Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän (ortstillägg), förslagsvis</i>	200 000
3. <i>Prisutjämningsstillägg</i>	30 000
4. <i>Rörligt tillägg, förslagsvis</i>	33 000
Summa kronor	470 000;

b) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

6:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 23—25) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för pressattachéer;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för pressattachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47;

dels ock till Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 204 500 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 175 000 kronor.

Sedan behov visat sig föreligga att förstärka vår ordinarie representation i Oslo med en särskild tjänsteman för pressangelägenheter, har Kungl. Maj:t såsom en provisorisk anordning från och med innevarande budgetår förordnat en härför kvalificerad person att tills vidare bestrida handläggningen av dessa ärenden vid beskickningen. Departementschefen, som ansett det vara ett viktigt önskemål, att en tjänsteman för nu ifrågavarande ändamål även framgent står till beskickningens i Oslo förfogande, har förordnat, att i personalförteckningen uppföres ytterligare en pressattachébefattning i lönegraden Eo 26. Såsom ortstillägg har för ifrågavarande befattning ansetts icke böra beräknas ett lägre belopp än 12 000 kronor.

Beträffande pressattachéernas ortstillägg har departementschefen erinrat, att avvägningen av dessas storlek inom den förslagsvis anvisade anslagspostens ram lagts i Kungl. Maj:ts hand. Departementschefen har framhållit, att i vissa fall dessa tillägg genom väsentliga förskjutningar i levnadskostnadsnivån kommit att framstå såsom otillräckliga. Detta är särskilt fallet beträffande pressattachéerna i Helsingfors, London och Paris, vilkas ortstillägg sedan länge varit fastställda till respektive 4 000, 14 000 och 7 000 kronor. En rimlig anpassning efter de ändrade förhållandena har synts departementschefen i dessa fall påkallad. För detta ändamål skulle enligt departementschefen en anslagsökning av 8 200 kronor vara tillräcklig.

Utskottet.

Utskottet finner i likhet med departementschefen det vara ett viktigt önskemål, att en tjänsteman för pressangelägenheter även framgent står till beskickningens i Oslo förfogande. Utskottet tillstyrker därför, att i personalförteckningen uppföres ytterligare en pressattachébefattning i lönegraden Eo 26. Mot det för innehavaren av befattningen föreslagna ortstillägget har utskottet icke något att erinra. Kungl. Maj:ts förslag om ökning av anslaget med 8 200 kronor i syfte att åstadkomma en höjning av vissa ortstillägg, vilka genom förskjutningar i levnadskostnadsnivån kommit att framstå såsom otillräckliga, tillstyrkes jämväl av utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för pressattachéer:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
7 pressattachéer	Eo 26;

b) godkänna följande avlöningsstat för pressattachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

	Kronor.
1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	26 500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	66 000
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän (ortstillägg), <i>förslagsvis</i>	92 000
4. Prisutjämningsstillägg	10 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 000

Summa kronor 204 500;

c) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 204 500 kronor.

7:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 25), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 80 000 kronor, beroende på dels återupprättandet och utbyggandet av vissa beskickningar och konsulat, dels ock stigande levnadskostnader i utlandet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden* för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 980 000 kronor.

8:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 25 och 26), vilket i förhållande till löpande budgetår innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte* för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 364 000 kronor.

9:o) **Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän. Ersättningar åt olönade konsuler.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 9 och 10, s. 26) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1946/47 anvisa

a) till *Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän* ett reservationsanslag av 125 000 kronor;

b) till *Ersättningar åt olönade konsuler* ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

10:o) **Rese- och flyttningersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 26 och 27), vilket i förhållande till motsvarande anslag för

löpande budgetår innebär en av omplaceringar av den diplomatiska och konsulära personalen efter kriget föranledd höjning med 100 000 kronor, får utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i ärendet anfört, hemställa,

att riksdagen må till *Rese- och flyttningersättningar* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

11:o) **Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12, s. 27) att till Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 350 000 kronor.

En förstärkning av anslaget med 50 000 kronor för nästa budgetår har befunnits erforderlig med hänsyn till oundgänglig komplettering och förnyelse av kanslinredningar å orter, där sådant icke kunnat ske under krigsåren, ävensom till nyanskaffningar för de beskicknings- och konsulatkanslier, som föreslås tillkomma under budgetåret.

Sändebudet i Moskva har anmält, att beskickningens tjänsteautomobil blivit helt utsliten och behöfde utbytas mot en ny. De i Moskva rådande särskilda förhållandena ha, såsom tidigare anmälts för riksdagen (statsverkspropositionen till 1932 års riksdag, III ht s. 35), gjort det nödvändigt att i stället för den ersättning, som eljest av statsmedel plägar utgå till beskickningar för åkning i tjänsteärenden, ställa en automobil till beskickningens förfogande. Dessa förhållanden anses för närvarande ha sin motsvarighet i vissa andra länder. Under erinran att 1926 års riksdag uttalat (rd. skr. nr 3 A/1926), att anslaget till expensutgifter icke utan riksdagens medgivande borde belastas med utgifter för inköp och drift av automobiler vid beskickningarna, har departementschefen föreslagit, att, därest riksdagen icke framställer erinran däremot, Kungl. Maj:t skall äga att i de fall, då det med hänsyn till nu rådande speciella förhållanden befinnes påkallat att anskaffa tjänsteautomobil för beskickning eller konsulat, belasta anslaget med härav föranledda kostnader.

Utskottet.

Utskottet finner den föreslagna anslagshöjningen motiverad och tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår bestämmes till 400 000 kronor.

Såsom departementschefen erinrat har 1926 års riksdag uttalat, att anslaget till expensutgifter icke utan riksdagens medgivande borde belastas med utgifter för inköp och drift av automobiler vid beskickningarna. Med hänsyn till av rådande förhållanden föranledd brist på kommunikationsmedel i vissa länder synes i stället för den ersättning, som eljest av statsmedel plägar utgå till beskickningar och konsulat för kostnader för åkning i tjänsteärenden, med anlitan av förevarande anslag automobil böra få anskaffas för ifrågavarande ändamål. Utskottet tillstyrker, att riksdagen lämnar Kungl.

Maj:t bemyndigande att besluta härom men förutsätter, att beslutanderätten utnyttjas endast då alldeles speciella förhållanden föreligga. Utskottet förutsätter vidare, att Kungl. Maj:t lämnar riksdagen en redogörelse över de fall, då dylika automobilinköp förekommit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

12:o) **Övriga omkostnader vid beskickningar och konsulat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 28), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 85 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Övriga omkostnader vid beskickningar och konsulat* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 315 000 kronor.

13:o) **Lastkommittén i New York.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 14) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

Internationella förhandlingar m. m.

14:o) **Särskilda förhandlingar med främmande makter.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 29), vilket i förhållande till löpande budgetår innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskilda förhandlingar med främmande makter* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

15:o) **Tillfälliga representationskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 29), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 10 000 kronor, beroende på ett växande antal väntade besök i Sverige av förhandlingsdelegationer från olika länder, får utskottet under erinran, att årets riksdag för ifrågavarande ändamål anvisat ett tilläggsstatsanslag av 10 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Tillfälliga representationskostnader* för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

16:o) **Riksdagens interparlamentariska grupp.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, s. 29 och 30) att till Riksdagens interparlamentariska grupp för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av 18 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 12 000 kronor.

Gruppens styrelse har framhållit, att återupptagandet i full omfattning av ett interparlamentariskt samarbete kan förväntas senast under loppet av nästa budgetår. Grunden till ett förnyat samarbete hade lagts genom ett i augusti 1945 hållet nordiskt interparlamentariskt möte i Köpenhamn samt de interparlamentariska råds- och kommissionsmötena i Genève i september 1945, vid vilka möten den svenska gruppen varit representerad. Styrelsen har ansett sig i fortsättningen böra räkna med den svenska gruppens aktiva deltagande i ett interparlamentariskt samarbete i minst samma omfattning som före kriget, under förutsättning att ett statsanslag, motsvarande de under förkrigsåren beviljade, kommer gruppen till del. Under nästkommande budgetår förutses vidare ett möte komma att avhållas av interparlamentariska unionens råd och kommissioner. Dylika möten kunna härefter väntas liksom före kriget bliva årligen återkommande. Å andra sidan skall, enligt beslut fattade vid det nyssnämnda mötet i Köpenhamn, under nästa budgetår ett nordiskt interparlamentariskt rådsmöte och ett delegerademöte äga rum antingen i Oslo eller i Reykjavik.

Kostnaderna för nästa budgetår hava av styrelsen beräknats till 18 600 kronor. Med avdrag för gruppens beräknade inkomster av medlemsavgifter komme att återstå en utgiftssumma av 18 000 kronor.

Utskottet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksdagens interparlamentariska grupp* för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av 18 000 kronor.

Diverse.

17:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkt 18, s. 31) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond* för budgetåret 1946/47 anvisa:

för *Utrikesdepartementets delfond* ett förslagsanslag av 866 000 kronor;

för *Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 206 000 kronor.

18:o) **Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska under-såtar.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 31) och

under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska undersåtar* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

19:o) **Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslands-svenskar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 31 och 32), vilket i förhållande till löpande budgetår innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar* för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av 80 000 kronor.

20:o) **Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21, s. 32—42) att till Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av 756 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 666 000 kronor.

Såsom erinrats i statsverkspropositionen till 1945 års riksdag, hade utgifterna för den organisation, som planerades under namn av *Svenska institutet*, ursprungligen beräknats till 1 050 000 kronor. Genom nedskärning av vissa utgiftsposter kunde det för innevarande budgetår beräknade medelsbehovet nedbringas till 850 000 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts förslag anvisade riksdagen för det löpande budgetåret 425 000 kronor såsom statsanslag under förutsättning att ett minst lika stort belopp erhöles från privat håll.

Departementschefen har ansett det önskvärt, att institutet sättes i tillfälle att fortfarande bedriva sin verksamhet efter avsedda riktlinjer. Institutet har för budgetåret 1946/47 beräknat kostnadsramen till 900 000 kronor, vilket förutsätter med hänsyn till storleken av de beräknade bidragen från privat håll ett från 425 000 till 450 000 kronor förhöjt statsbidrag. Departementschefen har icke velat motsätta sig den ifrågasatta höjningen och har därför föreslagit, att ett belopp av 450 000 kronor anvisas såsom statsbidrag under förutsättning att ett minst lika stort belopp ställes till förfogande från privat håll.

Under framhållande av att *Svenska turisttrafikförbundets* verksamhet under de närmaste åren planerats som en övergång till verkliga fredsförhållanden, har förbundet beräknat sina sammanlagda utgifter för nästa budgetår till 415 450 kronor och inkomsterna till 155 600 kronor, vadan förbundet alltså för att finansiera sin verksamhet hade behov av ett anslag av 259 850 kronor.

Det av turisttrafikförbundet anmälda behovet av statsbidrag avser, enligt vad av förbundets framställning framgår, icke minst att möjliggöra en för-

beredande propaganda för Sverige såsom turistland i avvaktan på den normalisering av förhållandena, som utgör förutsättningen för en större internationell turisttrafik. Ehuru i princip intet torde vara att invända mot ett sådant program, har det i nuvarande läge syns departementschefen icke innebära alltför stor olägenhet, därest verksamheten tills vidare begränsas till de viktigaste arbetsfälten. Under förutsättning av en dylik koncentration av verksamheten har departementschefen ansett, att för nästkommande budgetår ett statsanslag av 150 000 kronor, innebärande i förhållande till löpande budgetår en höjning med 90 000 kronor, skulle tillgodose förbundets väsentliga syften. Departementschefen har följaktligen förordat, att ett statsanslag beviljas till detta belopp.

Departementschefen har förordat, att såsom statsbidrag till *Svensk-internationala pressbyrån* för nästkommande budgetår beräknas samma belopp som för närvarande utgår eller 15 000 kronor. Såsom villkor för beloppets utbetalande torde enligt departementschefen Kungl. Maj:t böra föreskriva, att byrån under tiden från och med den 1 juli 1946 till och med den 30 juni 1947 utsänder sitt nyhetsmaterial på engelska och spanska, att byråns verksamhet i övrigt fortsätter i samma omfattning och efter i stort sett samma riktlinjer som hittills samt att verksamheten övervakas av ett råd bestående av tre ledamöter, utsedda en av ministern för utrikes ärendena, en av Sveriges allmänna exportförening och en av Tidningarnas telegrambyrå. Det bör därjämte enligt departementschefen åligga Sveriges allmänna exportförening att före den 1 oktober 1947 till utrikesdepartementet avgiva berättelse rörande byråns verksamhet under tiden från och med den 1 juli 1946 till och med den 30 juni 1947 ävensom redogörelse för dess ekonomiska ställning vid utgången av samma tid.

Av de för innevarande budgetår beviljade belopp, som avse *upplysningsverksamheten i övrigt*, har för nästkommande budgetår icke upptagits den post å 15 000 kronor, som beräknats för utgivandet av broschyr angående Sveriges politik under kriget. Det för utgivandet av ny upplaga av »Sweden Year Book» upptagna beloppet 30 000 kronor har jämväl bortfallit. Å andra sidan hava medel ansetts böra anvisas för utgivande genom utrikesdepartementet av en publikation på franska språket under titeln »La Suède» av samma art som de redan förefintliga »Sweden Year Book» och »Suecia». Med hänsyn till det stora värde, som ifrågasvarande publikationer visat sig äga som hjälpmedel för vår utrikesrepresentation i dess arbete för spridande av kännedom om Sverige och svenska förhållanden, har det syns departementschefen vara ett viktigt önskemål att förfoga över en sådan framställning även på franska språket. För ändamålet har beräknats ett belopp av 20 000 kronor bliva erforderligt. Någon ändring i övrigt av anslagsposten har icke ifrågasatts.

Utskottet.

Med avseende å Svenska institutets verksamhet har till följd av avspärrningens upphörande en rad angelägna önskemål gjort sig gällande, vilket föranlett Kungl. Maj:t föreslå, att statsanslaget för nästa budgetår höjes

med 25 000 kronor till 450 000 kronor. Utskottet har ansett sig icke böra framställa någon erinran häremot. Såsom förutsättning för utbetalande av ifrågavarande bidrag bör liksom hittills gälla, att institutet erhåller ett minst lika stort belopp från privat håll.

Svenska turisttrafikförbundet, som för innevarande budgetår åtnjuter ett statsbidrag av 60 000 kronor, har anmält behov av bidrag av statsmedel för nästa budgetår till inemot 260 000 kronor. I likhet med departementschefen anser utskottet, att bidraget bör kunna bestämmas till 150 000 kronor. Utskottet förutsätter, att förbundet därmed skall kunna tillgodose de viktigaste arbetsuppgifterna.

Utskottet tillstyrker, att bidraget till Svensk-internationella pressbyrån för nästa budgetår utgår med oförändrat belopp eller 15 000 kronor och att de av departementschefen angivna villkoren för beloppets utbetalande av Kungl. Maj:t föreskrivas.

Då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt under förevarande punkt tillstyrkas av utskottet, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Upplysningsverksamhet i utlandet an-
gående Sverige* för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av
756 000 kronor.

21:o) **Utländska pressbesök.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22, s. 42) att till Utländska pressbesök för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Till detta ändamål har riksdagen å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisat ett reservationsanslag av 100 000 kronor. För innevarande budgetår har i annat sammanhang äskats å tilläggsstat II ett belopp av 75 000 kronor för enahanda ändamål. Vid anmälan av berörda ärende har framhållits, att det syntes önskvärt att kunna tillmötesgå i utlandet framkomna önskemål om utväxlande av pressbesök, så mycket mera som dylika besök på verksamt sätt bidraga till att sprida upplysning om Sverige, ävensom att det syntes angeläget att vårt land mot de besökande utövar sådan gästfrihet, som i allmänhet brukas vid dylika tillfällen.

Det torde vara att räkna med, framhåller departementschefen, att under de närmaste åren utländska pressrepresentanter i avsevärd utsträckning komma att besöka Sverige för att skaffa sig en inblick i svensk kultur och svenska sociala anordningar icke minst med hänsyn till det uppbyggnadsarbete, som efter kriget förestår på många håll i utlandet. Av skäl, som redan framhållits, böra dylika besök hälsas med tillfredsställelse från svensk sida, och medel böra stå till förfogande för att möta därav föranledda kostnader.

Utskottet finner goda skäl tala för att medel för ifrågavarande ändamål ställas till förfogande för nästa budgetår och har icke något att erinra mot den av Kungl. Maj:t härför äskade medelsanvisningen.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Utländska pressbesök* för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

22:o) **Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, s. 42 och 43) att till Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *E. A. Lindblom m. fl.* (I: 108) och den andra inom andra kammaren av herr *O. E. Sandberg m. fl.* (II: 199), i vilka hemställts, att riksdagen måtte anvisa ett anslag av 2 000 kronor till Internationella fredsbyrån i Genève.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen I: 108.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att för ändamålet anvisas samma anslagsbelopp, som beviljats för innevarande budgetår, eller 30 000 kronor.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker den av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade medelsanvisningen.

Beträffande det motionsvis gjorda yrkandet vill utskottet erinra, att under en följd av år särskilt anslag anvisats å riksstaten till Internationella fredsbyrån i Genève. I statsverkspropositionen (tredje huvudtiteln) till 1932 års riksdag uttalade emellertid föredragande departementschefen, bland annat, att viss tvekan föreläge, huruvida ett fortsatt svenskt statsunderstöd till fredsbyrån kunde under dåvarande förhållanden anses fullt motiverat. Ett definitivt ställningstagande syntes departementschefen icke heller för det dåvarande vara påkallat, då en närmare prövning av anslagsfrågan lämpligen borde ske i samband med fördelningen av anslaget till upplysningsarbete för freden, inom vars ram bidraget till fredsbyrån sakligt sett hörde hemma. Under sådana förhållanden ansåg departementschefen sig icke böra föreslå äskandet av ett särskilt riksstatsanslag till byrån i fråga, utan borde det få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, huruvida och i vilken utsträckning det allmänna anslag till upplysningsarbete för freden, som kunde komma att av riksdagen anvisas, borde anlitas för understöd till internationella organisationer med ifrågavarande syfte. Riksdagen beslöt i enlighet härmed.

På grund av vad sålunda förekommit och då det beträffande användningen av förevarande anslag torde liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att fördela de anvisade medlen, anser utskottet sig icke böra tillstyrka det motionsvis gjorda yrkandet.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 108 och II: 199, till *Upplysnings-*

arbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

23:o) **Ersättningar för vissa beslagtagna fartyg m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, s. 43) att till Ersättningar för vissa beslagtagna fartyg m. m. för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Förevarande anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 1 000 000 kronor, är avsett till täckande av statsverkets kostnader för ersättningar i anledning av beslag å fartyg enligt bestämmelserna i lagen den 11 maj 1945 med vissa bestämmelser om fartyg, som ankommit från krigförande eller ockuperat land.

Enligt vad i ärendet upplysts väntas flertalet hithörande ersättningsfrågor bli avgjorda under innevarande budgetår. Emellertid torde avgörande i vissa dylika frågor komma att fattas först efter budgetårets utgång. Medel för ändamålet torde därför böra ställas till förfogande jämväl för nästa budgetår. På grund härav och då den äskade medelsanvisningen icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Ersättningar för vissa beslagtagna fartyg m. m.* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

24:o) **Restitutionsnämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 43 och 44), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Restitutionsnämnden* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

25:o) **Flytkapitalbyrån.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26, s. 44 och 45) att till Flytkapitalbyrån för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 160 000 kronor och har enligt vad departementschefen upplyst varit för snävt beräknat. Kostnaderna för byrån kunna förutses komma att under innevarande budgetår uppgå till 273 000 kronor.

Det kan, framhåller departementschefen, ej med säkerhet bedömas, huruvida byråns fortsatta verksamhet under hela nästa budgetår kommer att bli erforderlig. Däremot torde kunna förutses, att denna verksamhet kommer i allt fall att pågå under en del av budgetåret. Anslaget har därför ansetts kunna begränsas till 200 000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker den under förevarande punkt äskade medelsanvisningen och icke har något att erinra mot att Kungl. Maj:t fastställer avlönings- och omkostnadsstater för byrån, får hemställa,

att riksdagen må till *Flyktkapitalbyrån* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

26:o) **Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 27) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

27:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 46) och under erinran, att förevarande anslag, som för budgetåren 1943/45 varit uppfört med 18 000 kronor, på grund av förefintlig reservation i gällande riksstat upptagits till 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

28:o) **Extra utgifter.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 46) och under erinran, att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

29:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 30 och 31, s. 47) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1946/47 anvisa

a) till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 12 000 kronor;

b) till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

30:o) **Kristillägg. Provisoriskt lönetillägg.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågavarande ändamål (punkterna 32 och

33) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

Stockholm den 15 februari 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Lindström, Larsson, Andrén, Bäckström, Karl Andersson, Heiding, Gustaf Iwar Anderson, von Heland* och *Ragnar Bergh*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Ward, Falla, Rubbestad, Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Lindholm, Boman* i Kieryd och *Persson* i Vinberg.

Reservation

vid punkten 22:o) (Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor) av herr *Boman* i Kieryd.
